Тыднёвік Магілёўскі

№ 22 (137) 30 лістапада – 6 сьнежня 2001 г. Кошт 80 руб.

Курапацкія ночы як працяг гераізму

Фота IREX

24 лістапада споўнілася два месяцы, як распачалася варта абаронцаў Курапатаў. Моладзь кажа, што будзе працягваць вартаваць магілкі да поўнага заканчэньня будаўнічых працаў, якое прызначанае на красавік.

Самазвалы цяпер падвозяць жвір, рабочыя падвышаюць насып дарогі. Пачаліся працы па вырабу трубаў для сьцёку вады, якія будуць накіраваныя пазьней у бок Курапатаў. Існуе тЫм самым небясьпека, што ўвесну каля Крыжа пакутаў узьнікне сапраўднае балота. Навуковец М.Крывальцэвіч спрабаваў дамовіцца, каб будаўнікі зрабілі нейкую дрэнажную сыстэму й накіравалі сьцёкі на прылеглае да Курапатаў поле, але безвынікова.

У лягеры валанцёраў рэзка адмоўна паставіліся да намеру будаўнікоў накіраваць вадасьцёк на магілкі. Трэба азначыць, што рабочыя пачалі некуды вывозіць усе паваленыя раней сосны. Абаронцы сьвятога месца лічаць, што гэта робіцца, каб пазбавіць іх дроваў і ня даць магчымасьці вырабляць новыя крыжы. Да таго ж пасьля нядаўніх маразоў усталёўваць крыжы ў прамёрзлую зямлю досыць цяжка. Тым ня менш, новыя крыжы ва ўрочышчы працягваюць паўставаць.

Трэба сказаць, што шмат хто з маладых людзей ужо перахварэў з нагоды свайго доўгага знаходжаньня ў лесе. Аднак пасьля выздараўленьня яны вяртаюцца ў Курапаты. Ніколі за два мінулыя месяцы ня сталася так, што ва ўрочышчы нікога з абаронцаў не было – і ўдзень, і ўначы хоць у невялікай колькасьці, але ўвесь час маладыя беларускія патрыёты абаранялі магілы сваіх продкаў.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

P.S. *Гэтымі днямі маральны настрой абаронцаў Курапатаў падвысіўся з нагоды адрасаваных ім Івонкай Сурвілай цёплых словаў падтрымкі і ўдзячнасьці. Старшыня Рады БНР у сваім віншаваньні беларусаў з нагоды чарговай гадавіны Слуцкага збройнага чыну справядліва назвала маладых абаронцаў Курапатаў цяперашнімі героямі Бацькаўшчыны.*

Адказы атрыманыя, яснасьці няма

Супрацоўнікі незалежнай крычаўскай газэты "Вольны горад" атрымалі зь міжрайпракуратуры адмоўны адказ на сваю просьбу завесьці крымінальную справу супраць мясцовых міліцыянтаў.

Разбойны напад – такім чынам кваліфікуюць журналісты дзеяньні міліцыянтаў, якія 27-га ліпеня ўзламалі дзьверы кватэры, арэндаванай "Вольным горадам". *(Мы неаднаразова распавядалі пра тыя падзеі ў газэце – "ТМ").* Каля трох месяцаў спатрэбілася пракуратуры, каб разгледзець заяву рэдактара выданьня Сяргея Няроўнага і ягонага намесьніка Вадзіма Стэфаненкі.

На афіцыйным блянку пракуратура паведамляе, што міліцыянты толькі "прадэманстравалі магчымасьць узлому дзьвярэй офіснага памяшканьня". Журналісты ў сваёй заяве, аднак, дакумэнтальна сьведчылі, што арэндаваная рэдакцыяй кватэра ня ёсьць офісам, а значыць – дзеяньні міліцыянтаў павінны кваліфікавацца адпаведна. Да таго ж адказ падпісаны пракурорам, якога ў крычаўскай пракуратуры цяпер няма (пайшоў на павышэньне?).

І яшчэ адзін адказ атрымалі супрацоўнікі незалежнага выданьня – зь Вярхоўнага суду. Ён прадаставіў рэдакцыі адтэрміноўку па выплаце штрафу за парушэньне дэкрэту №8. Нагадаем, што ён рэгулюе (што супярэчыць іншым нормам заканадаўства) пытаньні атрыманьня замежнай гуманітарнай дапамогі й распараджэньня ёю. Менавіта праз яе рэдакцыя "ВГ" мела кампутар, які міліцыянты сканфіскавалі. Адказ зь Вярхоўнага суду не закранае, аднак, галоўнага пытаньня: ці будзе вернутае рэдакцыі канфіскаванае абсталяваньне.

Алесь СЕРДЗЮКОЎ

Далучайся да жывога ланцугу!

У Беларусі не спынілася кампанія "Хочам ведаць праўду". 9-га сьнежня ад 15-й да 16-й гадзіны па шмат якіх гарадах краіны працягнецца "Ланцуг неабыякавых людзей".

За апошнія два гады ў Беларусі былі гвалтоўна выкрадзеныя й зьніклі былы міністар унутраных справаў Юры Захаранка, віцэ-сьпікер Вярхоўнага Савету Віктар Ганчар, прадпрымальнік Анатоль Красоўскі й тэлежурналіст Зьміцер Завадзкі. Улады нічога не зрабілі, каб знайсьці іх.

Нашы людзі ў Касове назіралі за выбарамі

На днях з Касова вярнулася група праваабаронцаў, якія працавалі супэрвайзэрамі на выбарах у мясцовыя органы ўлады, што былі арганізаваныя пры падтрымцы ЭўраЗьвязу і Эўрапарлямэнту.

Назіральнікі ў Касова накіроўваліся праз АБСЭ з большасьці краінаў Эўропы, а ўсяго іх было каля дзьвюх тысячаў чалавек. У адрозьненьне ад іншых краінаў, якія даслалі супрацоўнікаў афіцыйных выбарчых структураў, Беларусь была прадстаўленая Незалежнай грамадзкай ініцыятывай. Сярод яе прадстаўнікоў быў старшыня Магілёўскага аддзяленьня Праваабарончага цэнтру "Вясна" Аляксей Колчын, які распавёў пра асноўныя моманты сваёй працы на Балканах.

– На тамтэйшых выбарах статус "супэрвайзэраў" (па нашаму – назіральнікаў) быў вышэйшым за статус старшыняў выбарчых камісіяў. Супэрвайзэр нясе адказнасьць за ўвесь выбарчы працэс на выдзеленым яму ўчастку. Увогуле я, напрыклад, упершыню бачыў такія празрыстыя і справядлівыя выбары. Ніякіх парушэньняў на ўчастках не было.

Вельмі цяжка праводзіць нейкія параўнаньні з нашымі апошнімі выбарамі. Тэхнічна ў Касове ўсё было нашмат лепей арганізавана. Фальсыфікацыі, да слова, зрабіць было б, калі б хто й наважыўся, вельмі складана.

Сыстэма кантролю складалася з дзьвюх узроўняў: на выбарчым участку кожнаму на руку пырскалі спрэй, а пры ўваходзе руку правяралі спэцыяльнай лямпачкай, так што ня можна было двойчы патрапіць на ўчастак. 90-95% сьпісаў былі з фотаздымкамі выбаршчыкаў. Бюлетэні для галасаваньня былі выробленыя на пэрфарацыйнай паперы з сэрыйным нумарам, так што падмяніць іх практычна было немагчыма. На кожным бюлетэні ставіўся яшчэ й спэцыяльны штамп. Скрыні былі з празрыстага пластыку, так што ўвесь час было бачна, што ў іх робіцца. Пячаткі на скрынях былі не сургучовымі, як у нас (на апошніх выбарах нашы назіральнікі сустракалі пячаткі нават з плястыліну), а зацягваліся дроцікам з плёмбай, якая не здымалася. Зразумела, што ніякага папярэдняга галасаваньня не было: выбары працягваліся адзін дзень.

Касоўскія альбанцы да нас – замежных назіральнікаў – ставіліся вельмі добра, з павагай. Яны адчуваюць, што за іх заступіліся міжнародныя арганізацыі й абаранілі ад сэрбскіх рэпрэсіяў. На выбарчых участках ні паліцыі, ні войскаў не было.

У адной з маленькіх вёсачак многія жанчыны галасавалі пры дапамозе некага са сваякоў, бо, як высьветлілася, былі непісьменнымі (пра гэта, дарэчы, ставілася адпаведная паметка ў бюлетэні). А непісьменнымі яны былі з-за таго, што ў свой час байкатавалі сэрбскія школы – не хацелі атрымліваць "чужынскую адукацыю". Пры гэтым шмат хто з касоўскай моладзі ведае ангельскую мову, якую вывучалі нягледзячы на вайну.

Гэта была першая практыка беларускіх незалежных назіральнікаў у міжнароднай місіі. На ўласныя вочы пабачылі мы нармальнае функцыянаваньне выбарчага працэсу. Цяпер, набыўшы вопыт, будзем рыхтавацца да будучых беларускіх выбараў.

Паводле BARC-news

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...зь Бялынычаў

Калгасы і саўгасы раёна ўступаюць у так званы "пэрыяд рэфармаваньня". Зараз удакладняюцца рэальныя дадзеныя па кожнай гаспадарцы.

Ацэньваюцца наяўныя працоўныя рэсурсы, стан тэхнікі, характарыстыка глебы і да т.п. На думку спэцыялістаў, па меншай меры адна калектыўная гаспадарка ў раёне ня здольная ні да якога рэфармаваньня, бо прыйшла ў поўны занепад. Ня выключана, што ў выніку праверкі выявяцца яшчэ некалькі падобных калгасаў. Пра тое, што зь імі трэба будзе зрабіць, вырашана запытацца вучоных з адпаведных сельгасустановаў.

Непадалёк ад вёскі з прыгожай назвай Васількі (на тэрыторыі калгаса "Наша перамога") здаўна красавала штучнае возера.

Людзям спадабалася там адпачываць, а тое й пачаставацца рыбкай. Вось рыбкай і вырашыла скарыстацца бедная гаспадарка – каб палепшыць свой фінансовы стан. Ня думаючы, возера спусьцілі да кроплі. На бяду ўдарыў мароз – і ўсё жывое ў ім загінула. Адпаведная інспэкцыя, а потым, магчыма, суд вызначаць кошт нанесенага ўрону. Жыхары Васількоў, аднак, больш занепакоеныя тым, ці магчымае цяпер увогуле аднаўленьне былой прыгажосьці побач зь вёскай.

Мінулым панядзелкам адміністрацыя жылкамунгасу абвесьціла рабочым, што заробак цяпер будзе выдавацца... хлебам.

Экспэрымэнт распачаўся раздачай хлеба тройчы на тыдзень. Апошні раз свой заробак грашыма работнікі камунальнай службы раёна атрымалі за жнівень у верасьні.

Базыль ЛІЦЬВІНОВІЧ

...з Мсьціслава

Кантроль за выкананьнем праекту па рэканструкцыі блёка харчаваньня ўмясцовай школе сіротаў вядуць італійскія спэцыялісты.

Італія выдаткавала на рэканструкцыю вялікія грошы. Чакаецца, што днямі раён наведае адзін з аўтараў праекту, спадар Уга Напалі. Мяркуецца, што мсьціслаўцы папросяць у італійскага боку дапамогі ў рэканструкцыі школьнай пральні, а таксама – магчымасьці звазіць дзетак-сіротаў на адпачынак у сонечную Італію.

Віталь ДРАНІК

...з Клімавічаў

На пачатку года ў раёне было 350 афіцыйных беспрацоўных. Цяпер іх 868 чалавек.

Шкада, што сярод іх шмат нядаўніх выпускнікоў школаў. Ды і ўвогуле, з усёй колькасьці беспрацоўных большую палову складаюць маладыя людзі да 29-ці гадоў.

Андрэй КУЗЬМІН

...з Горак

Адразу тры адукацыйныя ўстановы райцэнтру адсьвяткавалі свае юбілеі.

Дзіцячы садок "Казка", які называюць "62-й катэдрай" БСГА, распачаў ажно 5-ае дзесяцігодзьдзе дзейнасьці. На пяць гадоў маладзейшая за садок СШ №3, а самая старэйшая сярод юбіляраў – Каменкаўская вясковая школа, якой "стукнула" 75 гадоў. Адзін зь ейных колішніх выпускнікоў, які не пажадаў быць названым у газэце, падараваў роднай школе каляровы тэлевізар.

З пачатку года ў райцэнтры зьбеглі з дому больш за 100 дзяцей.

Палову зь іх міліцыя здолела адшукаць, затрымаць і даставіць у спэцразьмеркавальнік. Другая палова сама вярнулася дахаты пасьля некалькіх дзён бадзяньня. Усе падлеткі шчыра прызнаюцца, што з задавальненьнем гулялі "на волі", зьдзяйсьняючы дробныя крадзяжы й частуючыся гарэлкай...

Віталь ДРАНІК

...з Крычава

Адрасныя пасылкі, што былі накіраваныя ў раён зь Нямеччыны ў якасьці гуманітарнай дапамогі, аказаліся значна пашкоджанымі.

І ня толькі сырасьцю і цьвільлю, як гэта звычайна бывае, але і пацукамі. Прычынай таму – недазвалялььна вялікі тэрмін "мытных мерапрыемстваў". Яшчэ ў сярэдзіне кастрычніка пасылкі былі разьмешчаныя на гарадзкім гандлёвым складзе. Падчас працэдуры "растаможваньня" найбольш дасканала вывучылі груз, зразумела, усе навакольныя грызуны.

Законнае права падначаленых своечасова атрымліваць заробак прызнаюць далёка ня ўсе кіраўнікі.

Дзіўна, аднак, ня гэта, а тое, што 14 крычаўскіх дырэктараў пацярпелі за гэтае непрызнаньне. Кожны зь іх быў аштрафаваны ў памеры 10-ці мінімальных заробкаў. А ўсяго за 11 месяцаў міжраённым камітэтам Дзяржкантролю было аштрафавана з гэтай нагоды больш за 80 дырэктараў і загадчыкаў на агульную суму ў 197 тыс. рублёў. Гэты факт, безумоўна, уражвае, бо тут справа не ў памерах штрафаў, але ў самым сэньсе пакараньня.

Андрэй КУЗЬМІН

...з Шклову

Працягваецца "выхаваўчая праца" з моладзю. Днямі па старым савецкім сцэнары прайшоў зьлёт маладых працаўнікоў сельскай гаспадаркі.

За ўсе выдаткі разьлічыўся калгас імя Кірава – адна з найбольш стабільна працуючых гаспадарак раёну. Пасьля сьвяточнага абеду былі ўручаныя граматы і каштоўныя падарункі перадавікам "сацыялістычнага спаборніцтва" ад імя райкаму БПСМ, БСМ ды мясцовага аграпраму.

Практычна па ўсім раёне свой апошні заробак працоўныя прамысловай галіны атрымалі за верасень.

У зьвязку з гэтым сацыяльная абстаноўка ня надта радасная, анават і напружаная. Аднак далей незадаволеных выказваньняў за чаркай, на якую пакуль ва ўсіх хапае, справа не ідзе. Многія наўпрост запужаныя беспрацоўем, што набліжаецца да ўзроўню 30-ці адсоткаў. Тут дзесяць разоў азірнесься перад тым, як "качаць правы".

Аляксандар ШЧАРБАК

Час падсумаваньня і пэрспэктываў

У выніку выбараў падчас справаздачнага сходу, які прайшоў 24 лістапада, зьмяніўся склад кіраўніцтва магілёўскага Маладога Фронту (на жаль, усё яшчэ незарэгістраванага на мясцовым узроўні).

Новым старшынём арганізацыі абраны Зьміцер Букатаў, намесьнікам – Алесь Гамаюнаў, а прэсавым сакратаром стала Таццяна Барысік.

Новаабраны старшыня паабяцаў прыкласьці ўсе намаганьні, каб павялічыць колькасны склад магілёўскага МФ, не зьмяняючы пры гэтым канцэптуальнай лініі ў дзейнасьці адной з самых аўтарытэтных моладзёвых суполак.

◆

Учора справаздачна-выбарны сход прайшоў у Магілёўскім праваабарончым цэнтры (МПЦ), дзе старшынствуюць Сяргей Абадоўскі (дырэктар) і Ўладзімер Краўчанка (старшыня Рады).

За 4-ты гады існаваньня МПЦ прайшоў усе ступені арганізацыйна-канцэптуальнага вызначэньня і грамадзкага прызнаньня. Цяпер гэта – шырока вядомая як у грамадзкім сэктары, так і ва ўладных колах структура, якая непахісна й эфэктыўна бароніць Правы Чалавека, абапіраючыся выключна на шчырасьць і безкарысьлівасьць сваіх сябраў.

Набыўшы нарэшце месца сталага разьмяшчэньня (Магілёў, зав. Крупскай, 5), МПЦ разьлічвае (што знайшло адлюстраваньне ў матэрыялах справаздачнага сходу) на новыя здабыткі ў сваёй, усё больш патрэбнай грамадзтву, дзейнасьці.

Уласная інфармацыя

Фота Д.Новікава

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

У Бабруйску знойдзены забіты мужчына, на якім пазьнейшая судмэдэкспэртыза выявіла больш 300 (!) нажавых ран. Забойцамі, як высьветліла сьледзтва, былі 13-ці і 15-гадовы хлопчыкі. Яны распавялі, што выпілі разам з мужчынам, а потым пасварыліся зь ім... Найжудаснае тут – ня толькі сама падзея, але й узрост забойцаў. Афіцыйная статыстыка сьведчыць, дарэчы, менавіта пра рост дзіцячай злачыннасьці. У грамадзтве, якое разбуранае крызысам, дзе ўлада выразна займаецца зьнішчэньнем маральных каштоўнасьцяў, падобныя факты ня робяць ужо, як падаецца, моцнага ўражаньня на людзей. Ёсьць пра што задумацца, ці ня праўда?..

Абанэнцкая запазычанасьць за спажытую электраэнэргію ў вобласьці, паводле галоўнага інжынэра "Магілёўаблэнэрга" М.Булыгі, складае 100 мільярдаў рублёў. Калі раней лідэрам тут была Вёска, то цяпер і горад "рвецца" наперад. Запазычанасьць прамысловых прадпрыемстваў узрасла ў 2,6 разы. Увогуле, у вобласьці на сёньня аплочваецца толькі 80% спажытай электрычнасьці. І больш паловы аплочваецца не грашыма, а бартэрам, што яшчэ больш узьнімае ейны сабекошт. На сёньня, трэба зазначыць, уладныя пастановы пазбаўляюць энэргетыкаў права – у большасьці выпадкаў – "адключаць" тых, хто ня плоціць. А тое ж "Хімвалакно", напрыклад, мусіць аддаць амаль 10 мільярдаў рублёў, завод імя Куйбышава – больш за 5 мільярдаў... Маюць велізарную запазычанасьць (каля $1 млн.) і самі энэргетыкі, якія вымушаныя браць крэдыты, каб набываць паліва. У хуткім часе, па словах М.Булыгі, дзейнасьць "Магілёўэнэрга" можа быць цалкам паралізаваная, бо не стае грошай нават на рамонт састарэлага абсталяваньня.

Гандлёвыя ўстановы Магілёва парушаюць адпаведныя санітарныя нормы. Такая высьнова напрошваецца пасьля паведамленьня галоўнага доктара гарадзкога цэнтру эпідэміялёгіі і гігіены В.Шуляка. Падчас праверкі ўва ўсіх крамах і шапіках штосьці ды знаходзілі: альбо ў іх ня робяць прыборкі, альбо дрэнна захоўваюць прадукты, альбо прадаюць пратэрмінаваныя. Цягам году 200 чалавек былі прыцягнутыя да адказнасьці за падобныя ды іншыя парушэньні. 14 крамаў проста зачынілі, а ў 20-ці зьменшылі асартымэнт тавараў, каб не рызыкаваць здароўем пакупнікоў. На жаль, пакуль няма рынкавай канкурэнцыі, наш гандаль такім і застанецца.

На апошнім паседжаньні гарвыканкаму абмяркоўваліся вынікі году. Паводле шматлікіх выступаў чыноўнікаў, вынікі гэтыя надзвычай станоўчыя. Аказваецца, у нас і электраэнэргія эканоміцца (аж на 16% больш за мінулагодніх паказчыкі), і бартэр на чвэрць зьменшыўся, і рост вытворчасьці заўважаны. Але ёсьць, зразумела, так званыя "некаторыя аб'ектыўныя недахопы". Зазначу ад сябе, што за гэтым азначэньнем хаваюцца якраз сапраўдныя паказчыкі гаспадарчага стану. У прыватнасьці, колькасьць стратных прадпрыемстваў з ранейшых 25% сягнула амаль да 40%. Прыбыткі прадпрыемстваў у параўнаньні зь мінулым годам зьменшыліся на 30 мільярдаў рублёў. А на складах у нас захоўваецца звыш 80% месяцовага аб'ёму выпушчанай прадукцыі! Падчас паседжаньня былі прапанаваныя й меры, каб паказчыкі палепшыць. Напрыклад, ня ўлічваць у справаздачнасьць тыя прадпрыемствы, што працуюць нестабільна, але маюць вялізныя абароты. Тады й некаторыя лічбы можна будзе выправіць...

Як паведаміў дэпутат "палаты" Валеры Ліпкін, у праекце бюджэту на наступны фінансовы год скасоўваюцца выплаты жыхарам раёнаў, дзе радыяцыйнае забруджваньне складае ад 1-го да 5-ці кюры. Маўляў, у дзяржавы няма грошай. Выглядае, што людзей падштурхоўваюць перабірацца туды, дзе яшчэ горш. Бо ў "чыстыя" раёны не пераедзеш: жытла няма, і працы ніхто асабліва не прапануе, і сур'ёзных "пад'ёмных" ня будзе. Як можна назваць уладу, якая праводзіць падобную палітыку – хай вырашаць чытачы.

Да сустрэчы праз тыдзень,
Сымон Глазштэйн.

Хоць у нечым прызёры...

Паводле дадзеных World Prison Population List, у разьвітых краінах на 100 тыс. чалавек прыпадае 105 зьняволеных, у бедных краінах – 130.

Найбольш зьняволеных у сьвеце ў Расеі – 690 чалавек на 100 тыс. насельніцтва. На другім месцы – ЗША, а ўжо на трэцім – Беларусь. Потым у сьпісе пазначаны Казахстан, а за ім – Кайманавы выспы.

Паводле іншых зьвестак, якімі валодаюць экспэрты ААН, у бедных краінах нашмат больш высокі недавер да праваахоўных органаў. Калі прыкладна 97% жыхароў багатых дзяржаваў заўсёды б паведамілі сваю паліцыю аб злачынствах, сьведкамі якіх яны былі, то аналягічныя ўчынкі гатовыя зьдзейсьніць толькі каля 40% жыхароў дзяржаваў зь сярэднім узроўнем пражываньня й 38% грамадзянаў слаба разьвітых (зазвычай недэмакратычных) дзяржаваў. Прычыны такога недаверу – некампэтэнтнасьць і вялікая карумпаванасьць праваахоўных структураў і шчыльныя іхныя повязі з крымінальнікамі.

Ёсьць, дарэчы, выключэньні: напрыклад, больш за 80% кітайцаў давяраюць сваім "органам". Што да нашай краіны, то паводле дадзеных ААН 20% жыхароў Рэспублікі Беларусі маюць давер да мясцовых праваахоўных органаў. І гэты паказчык – вышэйшы сярод краінаў былой савецкай імпэрыі!

Паводле матэрыялаў Прадстаўніцтва ААН у Беларусі

ГУТАРКІ НА ХВАЛЯХ "СВАБОДЫ"

...Пра няўлоўнага каўбоя

Шмат каго ў нашай краіне раздражняюць і нават палохаюць захады Белага Дому і Крамля да ўзаемнага збліжэньня. Ясна, чаму менавіта падобным чынам ставяцца да расейска-амэрыканскіх пэрспэктываў камуністы, патрыёты савецкай загартоўкі. Але нядаўна давялося прачытаць аб непрыяцьці такога збліжэньня ў артыкуле вядомага маскоўскага публіцыста, які безумоўна вызнае сябе за чалавека дэмакратычных поглядаў, аднак пры гэтым выступае абаронцам цяперашняй беларускай антызаходняй палітыкі і рыторыкі...

Уся справа ў тым, што і гэтага публіцыста, і шмат каго яшчэ хвалюе, ці будзе Масква й надалей выступаць адвакатам Лукашэнкі, калі сапраўды пойдзе шляхам збліжэньня з Амэрыкай на карысьць дэмакратыі, правоў чалавека і гарманізацыі адносінаў. Што тады рабіць "саюзнай" Беларусі?

Днямі гутарка на гэтую тэму прагучала на хвалях радыё "Свабода". У ёй прынялі ўдзел дырэктар маскоўскага Цэнтру стратэгічных дасьледаваньняў Андрэй Піянткоўскі й менскі палітоляг Уладзімер Роўда. Мы адаптавалі дыскусію да парамэтраў "ТМ".

– Як, на Вашую думку, паўплывае амэрыканска-расейскае збліжэньне на сытуацыю ў Беларусі?

Піянткоўскі: Мне здаецца, што ў кароткатэрміновым, тактычным пляне збліжэньне Расеі і Захаду можа мець нават нейкія станоўчыя наступствы для рэжыму Лукашэнкі, таму што на штосьці амэрыканцы будуць проста заплюшчваць вочы. Бо з кожным днём усё больш зразумела, што Расея становіцца ўсё больш важным ваенным саюзьнікам для апэрацыі ў Цэнтральнай Азіі, саюзьнікам, безь якога посьпех антытэрарыстычнай кааліцыі немагчымы. Але ў доўгатэрміновым пляне збліжэньне Расеі і ЗША можа аказацца фатальным для рэжыму Лукашэнкі. Гэтае збліжэньне носіць даволі сур'ёзны характар. Пуцін бачыць ужо зусім іншую карціну сьвету, у якой Захад разглядаецца як вельмі важны саюзьнік. І Лукашэнка пазбаўляецца свайго асноўнага дэмагагічнага козыра – што ён фарпост, які абараняе расейскія рубяжы ад "агрэсыўнага блёку НАТО".

Роўда: Мне ўсё ж здаецца, што збліжэньне ЗША і Расеі – зьява часовая, якая ня будзе мець доўгатэрміновых наступстваў. Зьвязана гэта ў першую чаргу з тым, што ЗША зараз безумоўна зьяўляюцца дзяржавай нумар 1 у сьвеце. Але ж Расея, на маю думку, не хацела б жыць у такім сьвеце. Пуцін на ўсе 100 адсоткаў выкарыстоўвае правалы, якія відавочныя і ў зьнешняй палітыцы ЗША, і ў выведвальнай дзейнасьці яе спэцслужбаў. І зараз ён проста выкарыстоўвае зручны момант. Так што я лічу, што ў доўгатэрміновым пляне будуць працягвацца тыя ж самыя стасункі суперніцтва паміж Расеяй і ЗША. Таму гэта ніяк не адаб'ецца на адносінах паміж лукашэнкаўскім рэжымам і Расеяй.

Піянткоўскі: Безумоўна, большасьць расейскай палітычнай эліты арыентаваная на такое суперніцтва, жыве ім. Але ёсьць такая кніга пра Пуціна нямецкага палітоляга Аляксандра Рара, называецца яна "Немец у Крамлі". Па-мойму, гэта вельмі дакладны назоў: ён Штольц, а не Абломаў. Я бачу, што ён прыйшоў да высновы, што гэтая канфрантацыя згубная для Расеі. Выяўляць нейкую барацьбу з насоўваньнем NATO, калі ёсьць цалкам сур'ёзныя і рэальныя пагрозы на поўдні і далёкім Усходзе?.. То бок я якраз мяркую, што гэта не кароткатэрміновы тактычны курс, а нейкі сур'ёзны стратэгічны крок.

– Якую ролю зараз будзе выконваць Крэмль для беларускага кіраўніцтва?

Роўда: Калі казаць пра стратэгічны курс Расеі, то Пуцін урэшце падтрымаў Лукашэнку на прэзыдэнцкіх выбарах, і наўрад ці будзе зараз мяняць гэты курс.

Піянткоўскі: Значэньне Беларусі і асабіста Лукашэнкі ў расейскай палітыцы будзе памяншацца ў кантэксьце новых дачыненьняў Расеі з Захадам. Я думаю, Масква будзе спакойна чакаць канца гэтага тэрміну Лукашэнкі й паступова выбіраць сабе новую фігуру на беларускай палітычнай арэне.

– Ці могуць ЗША датусьціць цяпер, напрыклад, больш шчыльную інтэграцыю Беларусі з Расеяй?

Роўда: Як мне здаецца, геапалітычна Захаду невыгодна было б, каб Беларусь стала часткай Расеі. Аднак такі сцэнар абдумваецца, і Пуцін, як "немец у Крамлі", праводзіць вельмі хітрую прагматычную палітыку паступовага праглынаньня Беларусі. І ў першую чаргу гэта робіцца ў галіне эканомікі, паколькі пасьля выбараў пайшлі даволі хуткія працэсы падрыхтоўкі да буйных прыватызацыйных праектаў з удзелам расейскіх фірмаў.

Піянткоўскі: Эканамічная экспансія – рэч дастаткова натуральная для ўсіх рэжымаў. Тут усё залежыць ад суаднасінаў сілаў мясцовага капіталу і розных замежных уплываў. Калі ж гаварыць пра цэнтральнае пытаньне – аб палітычнай незалежнасьці Беларусі, то гэтая незалежнасьць ужо стала незваротным чыньнікам і зьявай. Беларусь – гэта незалежная дзяржава, якая адбылася.

Размаўляў Віталь ЦЫГАНКОЎ

ЗДАБЫТКІ І ПРАБЛЕМЫ "ТРЭЦЯГА СЭКТАРУ"

Самарэалізацыя для неабыякавых людзей

Хаця сёлетнія прэзыдэнцкія выбары ў Беларусі не былі дэмакратычнымі, шырокі ўдзел у выбарчай кампаніі недзяржаўных арганізацыяў засьведчыў пачатак фармаваньня грамадзянскае супольнасьці ў краіне. Ці ёсьць рэальныя падставы для аптымізму? Ці захаваецца роля "трэцяга сэктару" у Беларусі, і ў чым яна будзе палягаць?

Гэтую тэму абмяркоўваюць старшыня Беларускай асацыяцыі рэсурсовых цэнтраў, кіраўнік гарадзенскага аб'яднаньня "Ратуша" Аляксандар Мілінкевіч і палітоляг Валер Карбалевіч.

Мілінкевіч: Сапраўды, трэці сэктар здаў экзамэн на гэтых выбарах, хаця, безумоўна, у ягонай працы было шмат недахопаў. Калі казаць пра разьвіцьцё трэцяга сэктару ў апошнія гады, то ў ім адбыліся вельмі важныя падзеі. Сёньня значна больш грамадзкіх арганізацыяў ня толькі ў абласных гарадах, але ў раённых цэнтрах і нават у вёсках.

Карбалевіч: Шырокая грамадзянская кааліцыя падчас

прэзыдэнцкіх выбараў у значнай ступені абапіралася на недзяржаўныя арганізацыі. І гэтая падзея ў нечым знакавая для іх. Гэта нейкі вынік усяго папярэдняга разьвіцьця. Але тут ёсьць як плюсы, гэтак і мінусы. Мінус у тым, што гэтая кампанія недзяржаўных арганізацыяў на месцах не заўсёды ўпісвалася ў агульную стратэгію штабу адзінага кандыдата. Мне здаецца, сама гэтая мабілізацыйная кампанія йшла як быццам паралельна кампаніі адзінага кандыдата – гэта было не зусім добра. Мне здаецца, што такое сьляпое паўтарэньне вопыту, скажам, Славаччыны, у Беларусі ня надта паказала сваю эфэктыўнасьць.

– У Славаччыне вялікую ролю таксама адыгралі мэдыі. Ці беларуская незалежная прэса захавала сваю незалежнасьць падчас нашай выбарчай кампаніі?

Карбалевіч: Незалежная прэса прадэманстравала сваю сілу на гэтых выбарах. Зразумела, што падтрымка дэмакратыі, барацьба супраць рэжыму была натуральнай для беларускіх журналістаў у той двухполюснай сытуацыі, якая склалася ў Беларусі. Іншага і нельга было чакаць. Думаю, безь незалежнай прэсы ў гэтай кампаніі дэмакратычныя сілы не дасягнулі б нават таго, чаго ў выніку дасягнулі.

– Зразумела, недзяржаўныя арганізацыі, а таксама і СМІ – гэта такая рэч, якой не кіруюць зьверху, іх дзейнасьць цяжка спляновываць на гады наперад. А калі ўсё ж паспрабаваць зрабіць нейкі прагноз...

Мілінкевіч: Я думаю, што НДА будуць разьвівацца. Безумоўна, ёсьць пэўны момант дэпрэсіі, але я ўпэўнены, што ён уже праходзіць. І вельмі важна ў будучым захаваць тыя кааліцыі, што ўтварыліся ў розных месцах паміж трэцім сэктарам і палітычнымі партыямі. Нават прафсаюзы, у тым ліку незалежныя, не заўсёды маглі наладзіць падобныя кантакты. Справа ў тым, што выбары паспрыялі велізарнаму скачку ў сьвядомасьці людзей. А гэтая праца павінна быць штодзённай, таму што праблема Беларусі не ў Лукашэнку, а ў мэнталітэце насельніцтва. І гэты мэнталітэт менавіта дзейнасьць НДА можа зьмяніць. Я думаю, што пэрспэктывы ў трэцяга сэктару значныя. Менавіта людзі, падрыхтаваныя працай у ім, падчас палітычных баталіяў спрыяюць дзейнасьці дэмакратычных партыяў і, здараецца, пераходзяць у іх працаваць у часе выбараў. Таму я лічу, што гэта дзьве рэчы, якія выдатна спалучаюцца.

– Вядома, што ў Польшчы дэмантаж камуністычнай сытэмы пачаўся значна раней за прыход да ўлады "Салідарнасьці". Ён пачынаўся з грамадзкіх ініцыятываў на месцах – экалягічных, адукацыйных праектаў. Ці не кідаецца ў нас на палітычную барацьбу з рэжымам усе сродкі й рэсурсы, якіх не хапае ў "малых" справах?

Карбалевіч: Так, гэта праблема сапраўды больш глыбокая. Перадусім, трэба разглядзець тыя ўмовы, у якіх існуюць сёньня недзяржаўныя беларускія арганізацыі. Перш за ўсё – гэта нерэфармаваная, напаўсацыялістычная эканоміка з панаваньнем дзяржаўнага сэктару. Няма эканамічнай асновы для існаваньня структураў грамадзянскай супольнасьці. Дакладней сказаць, яны вельмі мізэрныя. Большасьць насельніцтва працуе на дзяржаўных прадпрыемствах. Менавіта праз гэтыя структуры ўлада ажыцьцяўляе кантроль над грамадзтвам. І прайшоўшыя выбары гэта добра прадэманстравалі. Вольны, незалежны ад дзяржавы чалавек – гэта першая перадумова стварэньня грамадзянскай супольнасьці. Такой умовы ў Беларусі няма.

А па-другое, гэта аўтарытарны рэжым, які хоча кантраляваць усе сацыяльныя, грамадзкія працэсы й які слухна лічыць, што разьвіцьцё недзяржаўных аргганізацыяў ёсьць пагрозай ягонаму панаваньню. І заангажаванасьць у палітыку трэцяга сэктару носіць аб'ектыўны характар. У аўтарытарных рэжымах гэта непазьбежна...

– Дык ці актуальныя сёньня спрэчкі пра тое, што дзейнасьць НДА часам носіць прязьмерна палітычны характар?

Мілінкевіч: Я думаю, што гэтая дыскусія будзе доўжыцца так доўга, колькі ў Беларусі будзе існаваць таталітарны рэжым. Палітызацыя трэцяга сэктару – гэта натуральны працэс. Але не таму, што трэці сэктар хоча палітызавацца! Проста ўмовы, у якіх ён існуе, яго палітызуюць, як бы выпіхваюць на палітычнае поле.

Я на прыкладзе арганізацыі, якую ўзначальваю – "Ратушы" ў Горадні – скажу, што мы былі ў нармальных стасунках з уладаю датуль, пакуль не пачалі займацца правамі чалавека, падтрымваць лякальны друк. Трэба зазначыць, што нашая арганізацыя, як і іншыя НДА, ня мае палітычных мэтаў. Мы ня хочам прыйсьці да ўлады. І тут вялікая розьніца паміж намі й партыямі.

Я думаю, што сёньня грамадзкія арганізацыі ў малых мястэчках маглі б распраца-

ваць хай простую, але ўласную сыстэму сацыяльна-эканамічнага разьвіцьця сваіх мясцовасьцяў з дапамогаю навукоўцаў, якіх шмат у дэмакратычным руху. І такія праграмы, калі яны рэальныя і зразумелыя для людзей, паспрыяюць аўтарытэту дэмакратычнай апазыцыі. А праз паўтары гады ў нас выбары ў мясцовыя саветы, і трэба да іх паступовa рыхтавацца.

Увогуле, самая галоўная мэта, якую павінен ставіць перад сабой трэці сэктар – гэта арыентавацца на актыўных людзей, стварыць ім добрыя ўмовы працы. Таму што сапраўды ў Беларусі ёсьць вялікая праблема – пасыўнасьць шырокіх колаў грамадзтва.

Віталь ТАРАС

Як патрапіць на "Краму"

Заўтра, 1 сьнежня, па тэлефоне 8-017-2209804 з 15:00 да 16:00 **Беларуская Музычная Альтэрнатыва** будзе праводзіць простую тэлефонную лінію з музыкамі гурта "Крама", прысьвечаную прэзэнтацыі альбома "Хавайся ў бульбу!". Свае пытаньні дасылайце на пэйджэр: 8-017-2891212 (абанэнт 6614). Аўтар лепшага пытаньня атрымае запрашэньне на юбілейны канцэрт "Крамы", які адбудзецца ў ДК трактарнага завода ў Менску а 19-й гадзіне 12 сьнежня.

Бясплатная аб'ява

Адчуйце розьніцу, як тое гаворыцца...

Амэрыканскія сэнатары запатрабавалі ад Адміністрацыі прэзыдэнта Дж.Буша тлумачэньняў наконт апошніх мераў абмежаваньня грамадзянскіх свабодаў у краіне.

Юрыдычны камітэт Сэнату сумняецца ў абгрунтаванасьці ўвядзеньня ваенных трыбуналаў у дачыненьні да цывільных асобаў (нядаўна аб гэтым быў выдадзены адмысловы ўказ прэзыдэнта). Таксама занепакоенасьць сэнатараў выклікаюць масавыя допыты выхадцаў з краінаў арабскага сьвету. Супрацоўнікі амэрыканскіх слаўных структураў праводзяць цяпер апытаньні й праверку біяграфіяў і дзейнасьці ў ЗША 5-ці тысячаў арабаў.

Сярод апошніх мэтадаў барацьбы з тэрарызмам, зь якімі не згаджаецца Сэнат – праслухоўваньне перамоваў падазроных асобаў зь іхнімі адвакатамі. Юрыдычны камітэт Сэнату ўжо выклікаў дзеля тлумачэньняў міністра юстыцыі Джона Эшкрафта.

Адначасна ў Нью-Ёрку праходзіць нарада кіраўніцтва гораду і штату, дзе абмяркоўваюцца пытаньні гарадзкой экалёгіі. Апошнія дасьледаваньні паветра ў раёне заваленых будынкаў сусьветнага гандлёвага цэнтру паказалі, што яно яшчэ далёкае ад нормы. Людзям даводзіцца дыхаць часьцінкамі бэтону, асбэсту, шкла ды іншых шкодных рэчываў. Асобна ўздымаецца пытаньне наконт чатырох школаў, якія знаходзяцца ў раёне Ніжняга Мангэтана.

Згодна прагнозаў, гэтая зіма ў Нью-Ёрку чакаецца халодная і сьнежная. Сярэдні ўзровень сьнегу будзе да 70 сантымэтраў, таму да месца падзеньня вежаў былі завезеныя адмысловыя запасы солі, каб забясьпечыць рэгулярны рух машынаў. Днямі былі абвешчаныя апошнія афіцыйныя лічбы ахвяраў тэрарыстычнага замаху 11-га верасьня ў Нью-Ёрку. На сёньня сваякі апазналі 625 целаў ахвяраў, а зьніклымі пакуль што лічаца 3021 чалавек.

Галіна ПРЫГАРА

Хто там яшчэ застаўся?..

У асяродзьдзі прадпрымальнікаў, якія займаюцца грузаперавозкамі – ледзь ня паніка. Набліжаецца новы год, зь першага дня якога ўступае ў сілу закон "Аб транспартнай дзейнасьці".

Прыватныя грузаперавозчыкі сьцьвярджаюць, што новыя ўмовы, якія перад імі будуць ставіцца, катастрафічныя і для іх, і для галіны ў цэлым. Да гэтай пары галіна грузаперавозкаў заставалася, бадай, самай лібэральнай у параўнаньні зь іншымі, бо ўдзел дзяржавы ў гэтай сфэры быў зьведзены да мінімуму. Пакуль яшчэ рэклямныя выданьні прапаноўваюць паслугі перавозчыкаў літаральна на любы густ – ад перавозак вялікімі фургонамі і аўтапаяздамі да транспарціроўкі грузаў на патрманых мікрааўтобусах (затое танна).

Новыя ж патрабаваньні да ўласьнікаў грузавога аўтатранспарту вядуць да таго, што ў хуткім часе сотні невялікіх прыватных фірмаў у галіне транспартных паслугаў рызыкуюць застацца бяз працы. Бо кожнае прадпрыемства, незалежна ад формы ўласнасьці, павінна будзе прадастаўляць у транспартную інспэкцыю Міністэрства транспарту пацьверджаньне на валоданьне маёмасьцю. Пры гэтым, агульны кошт асабістай уласнасьці не павінен быць ніжэй за 3 тыс. мінімальных заробкаў. У іншым выпадку дазвол на дзейнасьць выдавацца ня будзе. І калі нават самае кволае дзяржаўнае прадпрыемства ў якасьці закладнога кошту можа прапанаваць нейкую нерухомасьць (гаражы, майстэрні, абсталяваньне), то бальшыні прыватнікаў, апроч машыны ды кватэры, закласьці няма чаго.

У дадатак да новага закону, дарэчы, транспартная інспэкцыя галіновага міністэрства падрыхтавала ўжо некалькі падзаконных актаў – у тым жа "русьле". Вядома, што фактычна рыхтуецца зьмяншэньне квотаў на перавозкі для беларусаў. Дагэтуль прапорцыя была такая: 80% перавозкаў ажыцьцяўлялі беларусы і толькі 20% – расейцы. Зараз прыярытэты ўжо перагледжаныя, і квота беларусам значна зьменшылася. Улады да таго ж вырашылі, што ў такім выпадку дробных прадпрымальнікаў трэба яшчэ больш раздрабніць, каб ачысьціць шлях дзяржаўным прадпрыемствам.

Самое Міністэрства транспарту пакуль устрымліваецца ад камэнтароў новых парадкаў і магчымых наступстваў іхняга ўвядзеньня. А гэта азначае, што трэба рыхтавацца да горшага.

Ігар КАРНЕЙ

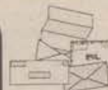
Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта.
Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.

E-mail: krug@user.unibel.by

Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова **22**. Наклад **2000** асобнікаў. Падпісана да друку 29.11.2001 г. а 17.10.